

OPETUSHALLITUS

Eurooppalainen ja kansallinen tutkintojen viitekehys

Kokemuksia ulkomaalaistaustaisten korkeakouluopiskelijoiden AHOT-käytännöistä
Carita Blomqvist, yksikön päällikkö, Opetushallitus

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys elinikäisen oppimisen edistämiseksi

- ◆ yhteinen eurooppalainen viitejärjestelmä, jonka avulla kansallisia tutkintojen viitekehyksiä kytketään toisiinsa
- ◆ muodostuu kahdeksasta tasosta, jotka kuvaavat sitä, mitä henkilö tietää, ymmärtää ja osaa tehdä riippumatta siitä, missä tutkinto on suoritettu tai miten pätevyys on hankittu
- ◆ kukin taso saavutettavissa erilaisten koulutus- ja uravalintojen kautta
- ◆ sisältää yleissivistävän, ammatillisen, aikuiskoulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen ja kaiken hankitun osaamisen

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen valmistelu ja käyttöönotto

- ◆ suositus annettiin huhtikuussa 2008 useiden vuosien valmistelun jälkeen
- ◆ suositus pannaan täytäntöön kunkin jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti
- ◆ jäsenvaltioiden edustajista ja työmarkkinaosapuolista koostuva neuvoa-antava ryhmä vastaa kansallisten tutkintojen viitekehysten ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen välisten vastaavuuksien kuvailuprosessin johdonmukaisuudesta ja sen selkeyden edistämisestä
- ◆ EU-tason arviointi huhtikuuhun 2013 mennessä

Eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen valmistelu ja käyttöönotto

- ◆ Suositellaan, että jäsenvaltiot
 1. määrittävät yhteydet oman tutkintojärjestelmänsä ja eurooppalaisen viitekehyksen välillä (2010)
 2. varmistavat, että vuoteen 2012 mennessä uusissa tutkinto-todistuksissa, muissa todistuksissa ja EUROPASS-asiakirjoissa on selkeä maininta EQF-viitekehyksen tasosta
 3. nimeävät kansallisen koordinoitipisteen, jonka tehtävänä on tiedotus ja ohjaus (Suomessa Opetushallitus).

Kansainvälinen kehitys

- ◆ Kaikki 34 EU-, ETA- ja EU-jäsenyyttä hakenutta maata ovat päättäneet laatia ja edelleen kehittää kansallisia tutkintojen viitekehyyksiä ja sijoittaa omat tutkintonsa EQF:n tasoille.
- ◆ Perusratkaisuna on yksi viitekehys, joka kattaa koko tutkintojärjestelmän ja yleensä kaikki tutkinnot (28 maata).
- ◆ Useimmissa maissa (26 maata) harkitaan kahdeksantasoista viitekehystä tai on päätetty asiasta.
- ◆ Poikkeukset: Islanti, Norja (todennäk. 7 tasoa), Englanti (9), Irlanti, Slovenia (10), Skotlanti (12)
- ◆ Joissain maissa mahdollisesti alatasoja (Kroatia)
- ◆ 14 maassa kansallinen tutkintojen viitekehys on muodollisesti hyväksytty

Kansainvälinen kehitys

- ◆ Sijoitteluraportin, jolla osoitetaan muille maille tutkintotasojen yhteensopivuus, ovat laatineet Irlanti, Britannia, Malta, Ranska, Flanders, Tanska, Latvia, Viro, Hollanti, Portugali.
- ◆ Kiinnostusta myös EU:n ulkopuolella
- ◆ Yleisesti tason osaamiskuvauksen pohjana käytetään EQF:n osaamiskuvausta, mutta kansalliset kuvaukset ovat yksityiskohtaisempia
- ◆ Kahdenlaisia viitekehyksiä: uudistavia tai status quo (kuvailevia)
- ◆ Kumpaakaan ei esiinny puhtaana muotona, usein tavoitteet yhdistyvät
- ◆ Useat maat suunnittelevat jatkossa sisällyttävänsä viitekehukseen myös muuta kuin viralliset tutkinnot

Kansallisen tutkintojen viitekehyksen tavoitteet - työryhmämuistio

- ◆ lisätä tutkintojen kansallista ja kansainvälistä läpinäkyvyyttä ja vertailtavuutta
- ◆ parantaa tutkintojärjestelmän toimivuutta ja selkeyttä:
 - kuvaa suomalaiset tutkinnot ja muut osaamiskokonaisuudet yhdenmukaisella, ymmärrettävällä ja vertailukelpoisella tavalla
 - yhtenäistää käytettäviä käsitteitä
- ◆ määritellä tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien väliset suhteet
- ◆ lisätä Suomen tutkintojärjestelmän tunnettuutta
- ◆ helpottaa kansainvälistä liikkuvuutta Suomesta ulkomaille ja ulkomailta Suomeen
- ◆ helpottaa koulutusjärjestelmässä liikkumista ja edistää siirtymistä jatko- ja lisäopintoihin

Kansallisen tutkintojen viitekehyksen tavoitteet - työryhmämuistio

- ◆ tehostaa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista
- ◆ tukea elinikäistä oppimista
- ◆ kiinnittää nykyistä enemmän huomiota tutkintojen edellyttämään osaamiseen
- ◆ auttaa oppilaitoksia ja korkeakouluja niiden kehittäessä opetussuunnitelmiaan sekä koulutus- tai opetusohjelmiaan osaamistavoitteita ja oppimistuloksia korostavaan suuntaan
- ◆ parantaa suomalaisen koulutuksen laatua ja tukea laadun arviointia

Edelliselle eduskunnalle annetun hallituksen esityksen keskeinen sisältö

- ◆ Säädetään laki tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksestä.
 - Suomen kansalliseen koulutus- ja tutkintojärjestelmään kuuluvat tutkinnot jaotellaan niiden edellyttämän osaamisen perusteella kahdeksaan vaativuustasoon (rakentuu EQF:n pohjalle).
 - Vaativuustasojen kuvauksista sekä tutkintojen, oppimäärien ja muiden osaamiskokonaisuuksien sijoittumisesta eri vaativuustasoille säädetään valtioneuvoston asetuksella.
- ◆ Tutkintojen ja muun osaamisen viitekehyksessä kuvataan suomalaisten tutkintojen ja osaamiskokonaisuuksien edellyttämä osaaminen eurooppalaisessa yhteistyössä sovituin kriteerein tietoina, taitoina ja pätevyyksinä.

Edelliselle eduskunnalle annetun hallituksen esityksen keskeinen sisältö

- ◆ Viitekehykseen sijoitetaan ensi vaiheessa ainoastaan opetushallinnon ja muiden hallinnonalojen lainsäädännössä määritellyt tutkinnot ja oppimäärät.
- ◆ Viitekehykseen ei ole tarkoitus (tässä vaiheessa) sijoittaa
 - täydennyskoulutusta tai muuta tutkintoon johtamatonta koulutusta
 - menettelyjä ja vaatimuksia, joilla viranomaiset myöntävät oikeuksia harjoittaa ammattia tai suorittaa tiettyjä työtehtäviä
 - tutkintojärjestelmän ulkopuolella olevia tutkintoja laajentavia tai syventäviä osaamiskokonaisuuksia.
- ◆ Tarkoitus on jatkossa laajentaa tutkintojen viitekehystä laajemmaksi osaamisen viitekehykseksi.
- ◆ Lakia sovellettaisiin myöhemmin muihin tutkintoihin rinnastettaviin laajoihin osaamiskokonaisuuksiin.

Edelliselle eduskunnalle annetun hallituksen esityksen keskeinen sisältö

- ◆ Aiemmin hankittu osaaminen pyritään ensisijaisesti sisällyttämään kansallisessa tutkintojärjestelmässä ja kansallisessa viitekehyksessä oleviin tutkintoihin vallitsevan nykykäytännön mukaisesti.
- ◆ Viitekehyksestä säätämällä ei
 - vaikuteta olemassa olevien tutkintojen sisältöihin
 - samankaltaisteta samalle tasolle sijoittuvia tutkintoja sisällöllisesti
 - muuteta eri tutkintojen tuottamia jatkokoulutuskelpoisuuksia.

Edelliselle eduskunnalle annetun hallituksen esityksen keskeinen sisältö

- ◆ Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa
 - viitekehyksen kehittämisestä
 - viitekehykseen liittyvien säädösmuutosten valmistelusta
 - muiden ministeriöiden ja sidosryhmien kuulemisesta säädösten valmisteluvaiheessa.
- ◆ Viitekehyksen päivitys- ja kehittämistarpeiden kartoittaminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa yhdistetään olemassa oleviin sidosryhmäyhteistyön muotoihin ja tutkintorakenneseitysten valmisteluun.
- ◆ Kartoituksessa hyödynnetään koulutustoimikuntia ja niiden osaamista.
- ◆ Opetus- ja kulttuuriministeriö on nimennyt Opetushallituksen Suomen kansalliseksi koordinaatiopisteeksi.

Asetusluonnos: vaativuustasojen kuvaukset ja sijoitteluperiaatteet

- ◆ Vaativuustasojen kuvaukset rakennetaan EQF:n pohjalle, niitä täsmennetään kansallisista lähtökohdista käsin.
- ◆ Tasokuvausten on tarkoitus olla yleisiä. Niitä täsmennetään alakohtaisiksi opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteissa ja opetussuunnitelmissa.
- ◆ Tutkinnot ja oppimäärät sijoitetaan viitekehykseen niiden edellyttämän osaamisen perusteella siten, että vaikka tutkinnossa olisi elementtejä useilta viitekehyksen vaativuustasoilta, se sijoitetaan sille tasolle, johon se kokonaisuutena parhaiten sopii (ns. best fit-periaate).
- ◆ Samalle tasolle sijoittuvissa tutkinnoissa tai osaamiskokonaisuuksissa voivat painottua osaamisen eri ulottuvuudet.
- ◆ Tietyn tutkintotyypin kaikki tutkinnot sijoitetaan ensisijaisesti samalle viitekehyksen tasolle (pl. yksittäiset ammatilliset tutkinnot).
- ◆ Tutkinnon osia ei sijoiteta viitekehykseen erikseen, vaan ne sijoittuvat sille tasolle, jolle tutkinto itsessäänkin sijoittuu.

Tutkintojen ja oppimäärien sijoittuminen vaativuustasolle

Kansallinen taso = EQF-taso	Tutkinto, oppimäärä, erityispätevyys
1	
2	
3	Perusopetuksen oppimäärä
4	Lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto, ammatilliset perustutkinnot (pt), ammattitutkinnot (at), vankeinhoidon perustutkinto, poliisin perustutkinto, pelastajatutkinto, hätäkeskuspäivystäjätutkinto
5	Erikoisammattitutkinnot (eat), lennonjohdon pt, rakennustuotannon at, poliisialipäällystötutkinto, alipäällystötutkinto (pelastusala)
6	Ammattikorkeakoulututkinnot, alemmat korkeakoulututkinnot, johtamisen eat, yritysjohtamisen eat, psykiatrisen hoidon eat, rakennusalan työmaapäällikön eat, ratsastuksenopettajan eat
7	Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot, ylemmät korkeakoulututkinnot
8	Yliopistojen tieteelliset ja taiteelliset jatkotutkinnot (lenssiaatin ja tohtorin tutkinnot), yliopistojen ammatilliset jatkotutkinnot (erikoislääkärin tutkinto, erikoishammaslääkärin tutkinto, erikoiseläinlääkärin tutkinto), yleisesikuntaupseerin tutkinto

Miten tästä eteenpäin?

- ◆ Hallituksen esitys annetaan uudelle eduskunnalle
- ◆ Asetusteksti viimeistellään myöhemmin
- ◆ Samaan aikaan hallituksen esityksen käsittelyn ja asetuksen viimeistelyn kanssa valmistellaan kansainväliseen käyttöön tarkoitettua sijoitteluraporttia.
 - Sijoitteluraportissa vahvistetaan kunkin maan kansallisen viitekehyksen (tutkintojärjestelmän) yhteydet eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen.
 - Lisäksi sijoitteluraportissa kuvataan, miten Euroopan tasolla yhteisesti sovitut periaatteet ja kriteerit on otettu sijoittelussa huomioon.
 - Kunkin maan sijoitteluraportit käsitellään EQF neuvoa-antavassa ryhmässä, joka antaa palautetta mm. sijoittelun läpinäkyvyydestä ja raportin ymmärrettävyydestä.
 - Prosessiin on kutsuttu kolme ulkomaista asiantuntijaa (Itävalta, Ruotsi, Viro)

Lisätietoja

- European Qualifications Framework/EQF
- Eurooppalainen tutkintojen viitekehys
http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm
- Kansallinen tutkintojen viitekehys

www.oph.fi/tutkintojenviitekehys

www.oph.fi/referenssramforexamina

www.oph.fi/qualificationsframework

- recognition@oph.fi